

Monika Pospíšilová

Plánování rodičovství v katolické církvi

Diplomová práce předložená na KTF UK 22.7.2009

Posudek vedoucího práce

Práce se zabývá tématem, které je stále aktuální a ve studentských pracích také častěji zpracovávané. Autorka je však zpracovává z méně obvyklého hlediska. Jde totiž ne jen o popis a vysvětlení církevní nauky o plánování rodičovství, nýbrž i o hodnocení této nauky z hlediska její vnitřní konzistence a zdůvodnění i z hlediska její praktické uplatnitelnosti. V tomto smyslu jde o práci skutečně teologickou s jasně postavenou otázkou a jasně formulovanými odpověďmi.

Autorce práce se podařilo danou problematiku zachytit v potřebné šíři. Její popis a hodnocení jednotlivých metod zabránění početí je vzhledem k uvedené teologické otázce možná až zbytečně podrobný.

Kladně je třeba hodnotit teologické zpracování vymezené problematiky. Je třeba vysoce ocenit odvahu a přímocnost, se kterou autorka uvádí hodnocení církví předkládaných norem jednání pokud jde o užití umělé antikoncepce a sterilizaci. Dokonce i rozhodnutí pro sterilizaci může být za určitých okolností morálně oprávněným projevem zodpovědnosti (str. 45).

Se stejnou jasností v kap. 5 a 6 vyjadřuje jasný postoj k některým bodům církevní nauky, jaký se mnozí teologové i studenti neodvažují vyslovit. Kriticky hodnotí požadavek otevřenosti každého jednotlivého manželského styku k plodnosti, požadavek „vážného důvodu“ k použití přirozených metod zabránění početí, požadavek zdrženlivosti a sebeovládání, argumentaci přirozeným zákonem, hodnocení úmyslně zneplodněného manželského aktu jako těžký hřích. Své kritické hodnocení autorka práce řádně teologicky zdůvodňuje. Řádným způsobem též pojednává o neomylné a omylné nauce církve a o hodnotě hlasu svědomí. Při tom se ovšem dopouští omylu v tom, že ne dostatečně odlišuje církevní nauku věroučnou a mravoučnou (str. 52). Encyklika *Humanae vitae* přece nepředkládá nauku víry nýbrž směrnice jednání. Rovněž tak je třeba blíže vysvětlit tvrzení na str. 47, že „přirozené metody jsou samy o sobě morální a v souladu s biologickými zákony i s učením církve“. Je nositelem morality metoda, nebo sám skutek člověka? Je základem morality skutku jeho soulad s biologickými zákony a s učením církve, nebo rozhodnutí člověka pro konání dobra?

Pozoruhodná je rovněž autorčino hodnocení čtyř cest k řešení nesouladu mezi učením církve a skutečným rozhodováním a životem mnohých manželských párů.

Autorka kritizuje užití principu graduality, jenž předpokládá ze strany zpovědníka naprosto přesné a objektivní posouzení něčeho, co je však ze své podstaty věcí subjektivního posouzení ve svědomí jednajícího člověka (str. 54). Kladně hodnotí aplikaci principů personalismu, které mohou opravňovat nedodržení vyhlášené mravní normy. Zdůrazňuje hodnotu svědomí člověka, ke kterému by mělo mít důvěru církevní magisterium i člověk sám. Posléze uvádí Rahnerovo myšlenku, že univerzálně platné mravní normy vyžadují doplnění s ohledem na situaci konkrétní lidské osoby.

Ve své práci se autorka nevyhnula některým teologickým nepřesnostem či chybám. Je skutečně pravda, že „konsenzus současné vědy je ... tvrzení, že počátkem individuálního života člověka je okamžik početí, který nastává splnutím vajíčka a spermie“ (str. 42)? Vždyť pro velkou část vědeckých pracovníků by toto tvrzení bylo nepřijatelné! Jaký postoj

k námitkám proti uvedenému tvrzení zaujímá Bernard Häring? Jak se to srovnává s Häringovým postojem dle poznámky 112?

Je skutečně pravda, že „z výsledků bioetického bádání ... můžeme odvodit mravní normu...“ (str. 43)? Lze z toho, co jest, odvodit, co býti má? Tady musíme postavit ještě mnohem obecnější otázku: Z čeho a jak lze obecně odvodit mravní normy?

Jestliže autorka práce na str. 45 jedním dechem uvádí termíny „mravní závadnost a hříšnost“, vypadá to, že je ztotožňuje. Je tedy třeba, aby vysvětlila, jak se k sobě vztahují pojmy nemravný skutek porušující zákon (státní či církevní), nemorální skutek v rozporu s vlastním svědomím, hřích.

Po formální stránce není proti práci závažnějších námitek.

Práci rád doporučuji k obhajobě.

23.8.2009

Libor Ovečka, vedoucí práce